

Andet Afsnit.

Universitetets og Kommunitetets økonomiske Anliggender.

I. Universitetskvæsturen.

Under 24. September 1910 blev Kvæstor ved Universitetet og Soro Akademi m. v. Karl Goos udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Efter at Fuldmægtig P. V. Fønss var blevet udnævnt til Fuldmægtig ved Konsistorium og Inspektør ved Universitetet, blev hidtilværende Assistent i Sekretariatet, Cand. jur. Emil Ammentorp under 27. Februar 1911 ansat som Fuldmægtig i Universitetskvæsturen fra 1. Marts at regne, saaledes at han indtil videre vilde have at gøre Tjeneste som Fuldmægtig i Sekretariatet og Arkivar i Universitetskvæsturen.

Under 5. April 1911 ansattes Cand. polit. Carl Georg Rosenmüller Fenger, der siden 1. August 1910 havde ydet Assistance i Kasserer-, Kassekontrol- og Forvalterkontorerne, som Assistent i de 3 nævnte Kontorer fra 1. s. M. at regne.

Under 28. April 1911 ansattes hidtilværende Assistent i Kasserer- og Forvalterkontorerne, Cand. jur. A. C. Ømark som Assistent i Sekretariatet fra 1. Maj at regne og Cand. jur. Harald Lindow, der siden 1. Marts havde ydet Assistance i Kasserer- og Forvalterkontorerne, som Assistent i disse ligeledes fra 1. Maj at regne.

Cand. Lindow fratraadte den nævnte Stilling 1. Juli 1911. I hans Sted blev under 19. Juni ansat Cand. jur. Hans Haagen Volquartz fra 1. Juli at regne.

Under 1. April 1911 blev Ernst Emil Oskar Jensen ansat som Skriver i Universitetskvæsturen fra s. D. at regne.

— Ved Finansloven for 1911—12, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 1139—42, og Tillægsbevillingsloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 2975—76 og Till. B. Sp. 1643—44, blev der tillagt Kvæstor Karl Goos og Forvalter Jens Petersen Anciennitet, saaledes at deres Tjenestetid i Henseende til Lønning og Pension beregnes, for den førstes Vedkommende fra 1. April 1910 som om han var bleven ansat som Kvæstor fra 1. April 1903 at regne, og for den sidstes Vedkommende fra 1. Juni 1910 som om han var bleven ansat som Forvalter fra 1. Juni 1904 at regne.

Ved samme Finanslov, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 1155—58, blev bevilget 600 Kr. aarlig til et Ekspeditionssekretærhonorar for Fuldmægtigen i Sekretariatet, 1400 Kr. aarlig til Lønning for en Assistent i Kasserer-, Kassekontrol- og Forvalterkontorerne og 1100 Kr. aarlig til Lønning for en Skriver i Sekretariatet. Ved Tillægsbevillingsloven

for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 2977—78, blev det bifaldet, at der af Universitetets Udgiftspost 8 var afholdt det til Lønning af Assistenten fra 1. Aug. 1910 og af Skriveren fra 1. April 1910 fornødne Beløb.

— Ved samme Finanslov, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 1187—88, blev Universitetets Udgiftspost 8, Kvæsturudgifter med Undtagelse af Lønninger, forhøjet med 500 Kr., hvoraf 100 Kr. var beregnet til Forhøjelse af den Kassereren tillagte aarlige Erstatning for Fejltælling til 200 Kr.

— Ved samme Finanslov, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 1179—80, og Tillægsbevillingsloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 2977—78, blev der bevilget pens. Forvalter J. C. F. Wilse som ekstraordinært Tillæg til hans Pension en aarlig Understøttelse paa 600 Kr.

— Om personligt Lønningstillæg paa 20 pCt. af Lønningen til Bestillingsmænd under Kvæsturen se foran S. 5.

— Til Anskaffelse af Inventar til det for Kvæstor bestemte Værelse i Kvæsturbygningen blev paa Finansloven for 1911—12, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 1219—20, bevilget 700 Kr. under Kommunitetets Udgiftspost 10., Ekstraordinære Udgifter.

— Paa samme Finanslov blev, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 1189—90, under Universitetets Udgiftspost 9. a. 2., Hovedstandsættelser, bevilget 5632 Kr. 80 Ø. til forskellige Bygningsarbejder i Kvæsturbygningen, nemlig 2275 Kr. 25 Ø. til Kassererkontorets bedre Sikring, til Skodder for Vinduerne i Stueetagen samt til Indretning af en Frokoststue for Personalet, 2427 Kr. 25 Ø. til Indretning af Toiletterum med W.C. og 930 Kr. 30 Ø. til Linoleum til Gulvene.

II. Universitetets Almanakprivilegium.

Som Sekretær ved Komiteen for Almanakens Udgivelse og Forhandling blev efter Fuldmægtig P. V. Fønss' Afgang fra Kvæsturen ansat Fuldmægtig H. E. S. Falck fra 1. Marts 1911 at regne.

Ved Finansloven for 1911—12 blev, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 1135—36, det Sekretæren tillagte Honorar forhøjet med 150 Kr. til 600 Kr. og det Budet tillagte Honorar med 100 Kr. til 450 Kr.

— I Konsistoriums Møde den 18. Novbr. 1908 blev behandlet et af Almanakkomiteén indsendt Andragende fra Gyldendalske Boghandel Nordisk Forlag om Tilladelse til at optage Universitetets fuldstændige Almanak i et Skrift, der under Titel af »Arbejderens Almanak« agtedes udgivet af Forlaget i Forbindelse med Socialdemokratisk Forbund. Som i Aarbog 1908—09 S. 920—21 refereret kom Konsistoriums Indstilling til at gaa ud paa, at den ansøgte Tilladelse blev givet, men begrænset til et Aar, idet Konsistorium bemærkede, at det ønskede dette ogsaa af den Grund, at man forbeholdt sig, inden en lignende Sag paany maatte foreligge, *at tage Spørgsmaalet om Tilladelsen til at udgive Skrifter indeholdende en Almanak op til Forhandling i sin Helhed.*

Efter at Konsistorium derefter havde modtaget følgende Skrivelse af 24. December 1908 fra Professor Kr. Erslev: »Ved den Forhandling,

der nylig fandt Sted i Konsistorium om det til Almanakprivilegiet knyttede Tilsyn med Almanakernes Indhold, enedes man jo om senere at underkaste selve Principperne en Prøvelse. Ved samme Lejlighed kunde der vel være Grund til ogsaa at drøfte nogle Ejendommeligheder ved Universitetets egen Almanak, som næppe er tidssvarende. Dette gælder dels Anførelsen af Aaret efter Verdens Skabelse, som Konsistorium jo tidligere har søgt at faa fjernet. Dels kan nævnes dette, at Almanaken optager Fødselsdage for alle Danmarks Konger og Dronninger siden Enevældens Indførelse, begyndende med Kristian V.; undtagelsesvis er dog udeladt Anna Sofie (Reventlov) og Karoline Mathilde. Denne underlige Arv fra Absolutismens Dage synes det lidet forsvarligt stadig at holde i Hævd. Vi har ingen Grund til at give Arveenevoldskongerne og deres Gemalinder Fortrin for tidligere Regenter, og vil man gøre Almanaken til en dansk historisk Mindebog, burde vel alle Danmarks Konger med og dertil betydelige danske Mænds og Kvinders Fødselsdage, yderligere andre historiske Mindedage. Nok saa naturligt turde det dog være, at man ene optog Fødselsdage for nulevende Medlemmer af Kongehuset. Jeg tillader mig at foreslaa, at disse Spørgsmaal henvises til Almanakkomiteens Overvejelse og derefter behandles i Konsistorium.», nedsatte det 3. Februar 1909 et Udvalg bestaaende af Almanakkomiteén, Rektor, Referendarius consistorii og Professorerne W. Scharling, Zeuthen og Erslev til at tage forskellige Spørgsmaal om Almanaken under Overvejelse.

Førend Udvalgets nedenfor aftrykte Indstilling var kommet til Behandling i Konsistorium, modtog dette gennem Almanakkomiteen det i Aarbog 1909—10 S. 1475—76 omhandlede Andragende fra Forlaget om Tilladelse til at optage Universitetets fuldstændige Almanak i Arbejderens Almanak for 1910. Tilladelsen hertil blev, som anført paa det sidstnævnte Sted, givet paa samme Betingelse som for Almanaken for 1909, og Konsistorium modtog derefter med Ministeriets Skrivelse af 4. Marts 1910 til Erklæring følgende Skrivelse fra Socialdemokratisk Forbund:

»I Tilslutning til mundtlig Henvendelse til Ministeren angaaende Censur overfor »Arbejderens Almanak« skal jeg tillade mig at bemærke, at det forholder sig som af mig anført, at vor Almanak indtager en Særstilling:

Konsistorium forlanger, at hele Manuskriptet skal forelægges til Gennemsyn før Trykningen, og da Gennemsynet tager meget lang Tid, forsinkes Udgivelsen meget betydeligt til Skade for os og til Fordel for de konkurrerende Foretagender.

Eksempelvis anfører jeg, at Pressens Almanak »Danmark« og forskellige andre Almanak-Foretagender, der udgives paa samme Forlag som »Arbejderens Almanak« (Gyldend. Bogh. Nord. Forl.) er fritagne for Censur. De indleveres til Stempeling og forsinkes ikke.

Som anmærket i Samtalen er slig Censur en mærkelig og formentlig unyttig Levning fra Fortiden, og mest mærkelig, naar den *kun* opretholdes overfor Socialdemokratiet. Jeg forventer derfor, at den ærede Minister vil bidrage til at dette Forhold forandres — saaledes at Ligestilling indføres.»

Saa vel denne Skrivelse som Udvalgets Indstilling blev behandlet i Konsistoriums Møder den 20. Oktober 1909, 16. Marts og 27. April 1910.

Udvalgets Indstilling, der blev afgivet den 15. Oktober 1909, var saalydende:

»Efter at man i Konsistorium, i Anledning af en Sag om Tilladelse til med Almanak-at udgive et Skrift af et vist partipolitisk Indhold, havde besluttet at tage op til almindelig Drøftelse og eventuel Afgørelse Spørgsmaalet om, hvorvidt Universitetet som hidtil — jfr. Aarbogen for 1888—89 S. 927—930 og for 1889—90 S. 343—352 — skulde udøve en real Kontrol med Skrifter indeholdende en Almanak, og efter at Professor Erslev i Skrivelse til Konsistorium af 24. December 1908 havde henledet Opmærksomheden paa visse formentlig ønskværdige Ændringer i den af Universitetet selv udgivne Almanak, nedsatte Konsistorium til at fremkomme med Forslag i Sagen et Udvalg, bestaaende af Rektor og Referendarius, Professorerne W. Scharling, Zeuthen og Erslev og af Almanakkomiteen, der bestaar af Kvæstor og Professor astronomiæ. Efter at dette Udvalg har drøftet Sagen og efter indgaaende Undersøgelser, foretagne af Almanakkomiteen, har Udvalget paa et Møde i Dag besluttet at gøre følgende Indstilling, hvis nærmere Motivering skal ske i selve Konsistorium:

Enhver real Censur eller Prøvelse, i første Linje af Skrifternes ikke-almanakmæssige Indhold, men iøvrigt ogsaa af selve Kalenderen bortfalder. Det bemærkes særlig, at det efter Professor astronomiæ's Formening næppe vilde være praktisk gennemførligt at foretage en real Prøvelse af selve Kalenderen, saaledes at et Stempel paatrykt denne kunde give Garanti for Kalenderens astronomiske Indhold.

Paa den anden Side maa det, saaledes som allerede udtalt af Ministeriet i Skrivelse af 9. April 1890 (Aarbogen for 1889—90 S. 343), fastholdes, at man bør komme bort fra Stemplet: »Tilladt af Universitetet«, der i et eller andet Omfang angiver den Udtalelse om Skriftets Indhold, at det kan passere.

Det tilraades derfor at søge den Ændring udvirket, at som Regel enhver Almanak, fremmed eller dansk, imod sædvanlig Afgift faar et Stempel ved den kalendariske Dels Begyndelse eller Slutning, kun indeholdende foruden Universitetets Vaaben eller Ordet »Universitetets«, Ordet: »Almanakstempel«. Dog kan Udgivere, der som hidtil i ret stort Tal med Universitetets Tilladelse benytter til Optagelse i deres Skrifter selve Universitetets Almanak-Sats, i Stedet for hint Stempel faa den kalendariske Del, der er betegnet — f. Eks. ved et særligt Omslagspapir — som en særlig Del, stemplet som »Universitetets Almanak«.

Hvad angaar de af Professor Erslev ønskede Ændringer forelaas det, 1) at der paa Bagsiden af Universitets-Almanakens Titelblad ikke som hidtil nævnes: Efter Verdens Skabelse . . . x Aar, hvilket Universitetet allerede én Gang tidligere har foreslaaet slettet; 2) at der ligeledes paa Titelbladets Bagside indskydes: Siden Huset Glücksborgs Tronbestigelse . . . x Aar; 3) at i Almanaken kun Fødselsdagene paa det nuværende (Glücksborgske) Kongehus's Medlemmer opregnes.«

Efter Forhandlingen i Konsistoriums Møde den 16. Marts 1910 afgav Professor H. Scharling under 29. s. M. følgende Mindretalsvotum:

»Et Mindretal (H. Scharling) holder for, at der ikke med Rette kan tales om Censur eller real Prøvelse overfor det ikke almanakmæssige Ind-

hold. Ved en saadan maa nemlig forstaas en i det enkelte gaaende Undersøgelse af vedkommende Afhandling eller Fortælling med efterfølgende Krav paa Ændring eller Udeladelse af bestemte paapegede Steder. En saadan Censur er hverken blevet krævet eller bragt i Anvendelse her. Hvad der er Tale om, er et *Tilsyn*, der gaar paa *Helheden* og ikke paa Enkelt-heder. Formaalet for et saadant Tilsyn er at holde Skrifter borte, som kan siges at være statsfarlige eller samfundsopløsende, og som vil misbruge Almanaken til at dække over sig for saaledes lettere at skaffe sig Indgang i Folkets bredere Lag.

Til saadanne maa henregnes alle, som er af et usædeligt eller blasfemisk Indhold, eller som er politiske eller sociale Agitationsskrifter, der tilstræber en revolutionær Omstyrtning af den bestaaende Samfundsordning og som øjeblikkelig vil bemægtige sig Almanakken, saasnart det hidtil førte Tilsyn med den ophører. Der vil her kunne peges paa Socialdemokratiet, som med sin faste og stærke Organisation vil paatvinge Arbejderne en Socialistalmanak, der med Fynd og Klem vil indprente de statsopløsende Lærdomme. Mindre farlig for Staten, men desto farligere for den offentlige Moral er den saakaldte Smudspresse, der ikke sigter mod noget højere idealt Maal, men er en simpel Pengeforretning, som ved at spekulere i de lavere sanselige Drifter søger at skaffe sig Indtægt og Vinding. Den trænges haardt af den Forening, som har dannet sig til dens Bekæmpelse, og vil derfor med Glæde modtage det Asyl, som tilbydes den i Almanakken, og benytte denne til et Oplagssted for alskens usædelige Billeder og slibrige Fortællinger, og den vil snart lære med Behændighed at dække sig saaledes, at Øvrigheden staar magtesløs overfor den.

Med Blikket henvendt paa disse Forhold maa Mindretallet derfor bestemt fraraade, at det hidtil førte Tilsyn (NB. ikke Censur) med Almanakkens ikke almanakmæssige Indhold bortfalder, og skal herom henvise til Almanak-Komitéens (Kvæstor Hørrings) tidligere afgivne fyldige og indgaaende Erklæring i Skrivelse af 3. Juni 1890 (meddelt i Univ.'s Aarbog for 1889—90 Side 344 flg.).

Endvidere maa Mindretallet med Hensyn til Ordene »Efter Verdens Skabelse etc.« erindre om, at Ordet »Verden« i det bibelske Sprog ofte bruges i Betydningen »Menneskene« ganske som i Nutidens Sprog (»hele Verden veed« o. lign.). Med det angivne Tal søges da givet en Tidsbestemmelse, der naar op til Menneskeslægtens første Begyndelse. Mindretallet henstiller, at der tilføjes »efter den bibelske Beregning«, hvorved det videnskabelige Anstød vil bortfalde, og det stilles enhver frit for at tillægge Beregningen saa stor eller ringe Værdi, som han finder for godt. Iøvrigt maa ligeledes erindres om, at Tidsberegningen efter Christi Fødsel er historisk unøjagtig, at Udtrykkene »Solens Opgang og Nedgang« er mere folkelige end astronomisk videnskabelige o. a. lign. At foretage Ændringer i alt dette vil dels være umuligt, dels ikke føre til andet end et aandløst Pedanteri.«

Konsistorium tilskrev derefter under 20. og 21. Maj 1910 Ministeriet dels angaaende de af Udvalget behandlede principielle Spørgsmaal, dels angaaende Socialdemokratisk Forbunds Klage.

Skrivelsen af 20. Maj var saalydende:

»Efter at Konsistorium, i Anledning af en Sag om Tilladelse til at

optage Universitetets fuldstændige Almanak i et Skrift af delvist partipolitisk Indhold, havde besluttet at tage op til almindelig Drøftelse og eventuel Afgørelse Spørgsmaalet om, hvorvidt Universitetet ligesom hidtil — jfr. Univ. Aarbog f. 1885—86, S. 281—82, f. 1888—89 S. 927—30 og f. 1889—90 S. 343—52 — skulde udøve en reel Kontrol med Skrifter, hvori en Almanak optages, nedsatte Konsistorium til at fremkomme med Forslag i Sagen et Udvalg, bestaaende af Universitetets daværende Rektor, Professor Dr. jur. C. Torp, Referendarius consistorii, Professorerne Dr. jur. W. Scharling, Dr. phil. & mat. H. G. Zeuthen og Dr. phil. Kr. Erslev og af Almanakkomitéen, der bestaar af Universitetets Kvæstor og Professor astronomiæ.

Efter at dette Udvalg har drøftet denne Sag, og efter indgaaende Undersøgelser, foretagne af Almanakkomitéen, har Sagen været til Forhandling i Konsistorium.

Konsistorium besluttede derefter at indstille, at enhver reel Censur eller Prøvelse af Skrifternes ikke-almanakmæssige Indhold, men iøvrigt ogsaa af selve Kalenderen bortfalder. Det bemærkes særligt, at det efter Professor astronomiæ's Formening næppe vilde være praktisk gennemførligt at foretage en reel Prøvelse af selve Kalenderen, saaledes at et Stempel paatrykt denne kunde give Garanti for Kalenderens astronomiske Indhold.

Paa den anden Side maa det, saaledes som allerede udtalt af Ministeriet i Skrivelse af 9. April 1890 — jfr. Univ.'s Aarb. f. 1889—90, S. 343 — fastholdes, at man bør komme bort fra Stemplet: Tilladt af Universitetet, der i et eller andet Omfang angiver den Udtalelse om Skriftets Indhold, at det kan passere.

Konsistorium tillader sig derfor at indstille, at herefter enhver forudgaaende Prøvelse af Indholdet af Skrifter, hvori en Almanak optages, bortfalder, saaledes at som Regel, jfr. dog kgl. Resol. af 23. Decbr. 1831, enhver her i Riget trykt eller indført Almanak alene imod Erlæggelse af sædvanlig Afgift faar et Stempel ved den kalendariske Dels Begyndelse eller Slutning, kun indeholdende — foruden enten Universitetets Vaaben eller Ordet »Universitetets« eller lignende — Ordet Almanakstempel. Dog skal Udgivere, der som hidtil i ret stort Tal med Universitetets Tilladelse benytter til Optagelse i deres Skrifter selve Universitetets Almanak-Sats, i Stedet for hint Stempel kunne faa den kalendariske Del, naar den er betegnet — f. Eks. ved et særligt Omslagspapir — som en særlig Del af Skriftet, stemplet som »Universitetets Almanak«.

Samtidig med fornævnte Sag har været under Forhandling Ønskeligheden af nogle Ændringer i den af Universitetet udgivne Almanaks Tekst, og Konsistorium tillader sig i den Anledning at indstille,

at der paa Bagsiden af Universitets-Almanakkens Titelblad ikke som hidtil nævnes: Efter Verdens Skabelse x Aar, hvilket Universitetet allerede en Gang tidligere har foreslaaet slettet, jfr. Univ. Aarbog for 1880—81, S. 1315, for 1887—88, S. 554—56,

at der ligeledes paa Titelbladets Bagside indskydes: Siden Huset Glücksborgs Tronbestigelse x Aar, og

at i Almanakken kun Fødselsdagene paa det nuværende (Glücksborgske) Kongehus's Medlemmer opregnes.

Sluttelig tilføjes, at der ved den ovennævnte Forhandling i Konsistorium af Prof., Dr. H. Scharling blev afgivet et Mindretals-Votum, senere formuleret af Prof. Scharling i den vedlagte Skrivelse af 29. Marts 1910.«

I Skrivelsen af 21. Maj udtaltes næst efter en Henvisning til det i Skrivelsen af 20. Maj anførte følgende:

»Udover det i den nævnte Skrivelse anførte, ønsker Konsistorium kun i Anledning af Socialdemokratisk Forbunds Henvendelse at udtale, at der ikke er givet »Arbejderens Almanak« og dermed Socialdemokratiet nogen Særstilling, men at den samme Fremgangsmaade er brugt overfor enhver Almanak af parti-politisk Indhold uden Hensyn til, af hvilket politisk Parti den var udgivet, jfr. Univ. Aarbog for 1885—86, S. 281—82 om »Arbejdernes Almanak«, og navnlig for 1888—89, S. 928—30 om »Venstres Almanak for 1890, udgiven af Venstres Organisation.«

Under 23. Juni 1910 resolverede Ministeriet derefter angaaende Bortfaldet af den forudgaaende Prøvelse af Skrifternes Indhold, Almanakstemplets Forandring og Tilladelsen til at benytte Universitetets Almanak-Sats i Overensstemmelse med Konsistoriums Indstilling, hvorhos Ministeriet tilføjede:

»I Overensstemmelse hermed har man under Dags Dato tilskrevet Socialdemokratisk Forbund, at den af dette paaklagede Prøvelse af Indholdet af dets Almanak fremtidig vil bortfalde, idet man samtidig har udtalt, at der ikke med Hensyn til denne Prøvelse har været indtaget nogen Særstilling overfor det nævnte Forbund, idet en saadan Prøvelse efter gammel Praxis har fundet Sted overfor ethvert Skrift af partipolitisk Indhold, i hvilket en Almanak ønskedes optaget.

Med Hensyn til de andre i D'Herrer Rektors og Professorers Skrivelse indeholdte Indstillinger vil Ministeriet senere træffe Bestemmelse.«

Denne senere Bestemmelse, der blev afgivet 7. Oktober 1910, var saalydende:

»I Forbindelse med Ministeriets Skrivelse af 23. Juni d. A. vedrørende det af Konsistorium fremsatte Forslag med Hensyn til Almanakkens Indhold skal Ministeriet efter om Sagen at have brevsvekslet med Biskoppen over Sjællands Stift tjenstligst meddele til Efterretning, at man bifalder, at den paa Titelbladets Bagside hidtil sædvanlige Angivelse: Efter Verdens Skabelse x Aar, fremtidig udelades, medens man derimod ikke finder Anledning til at foretage de foreslaaede Forandringer med Hensyn til Optagelse af Kongehusets Fødselsdage eller Tidspunktet for det Glücksborgske Kongehus's Tronbestigelse.«

Efter Ministeriets Resolution af 23. Juni 1910 affattede Almanakkomitéen under 13. Aug. 1910 følgende Sammendrag af Reglerne for Afgift og Stempling af Almanakker:

»Det bekendtgøres herved i Overensstemmelse med Kirke- og Undervisningsministeriets Resolution af 23. Juni 1910, at den hidtil stedfindende forudgaaende Prøvelse af Indholdet af Skrifter, hvori en Almanak optages, er bortfaldet, saaledes at som Regel, jfr. dog kgl. Resolution af 23. December 1831 om Skrifter, der indføres fra Udlandet, enhver her i Rigt trykt eller indført Almanak alene imod Erlæggelse af sædvanlig Afgift faar et saalydende Stempel »Universitetets Almanak Stempel« ved den

kalendariske Dels Begyndelse eller Slutning. Dog kan Almanak-Udgivere, der med Universitetets Tilladelse benytter selve Universitetets Almanaksats til Optagelse i deres Skrifter, i Stedet for hint Stempel faa den kalendariske Del, naar den er betegnet — f. Eks. ved et særligt Omslagspapir — som en særlig Del af Skriftet, stemplet som »Universitetets Almanak«.

Alle Ansøgninger om Tilladelse til Udgivelse af Almanakker er herefter ufor nødne, og Almanakkerne kan uden foregaaende Varsel indsendes til Stempling i Universitetskvæsturen, Studiestræde 6, København.

Udgivere, der ønsker at benytte Universitetets Almanaksats, maa herom indgive Ansøgning til Universitetskvæsturen.

Afgiften til Universitetet er ved Kirke- og Undervisningsministeriets Resolutioner af 20. December 1899 og 12. December 1901 fastsat saaledes pr. Eksemplar:

- a. naar hele den danske Almanak optages, 16 Øre,
- b. naar der optages, hvad der indeholdes i den af Universitetet udgivne lille Kontorkalender (Huskalender), 10 Øre,
- c. naar der kun optages en Dagfortegnelse med eller uden Angivelse af Helligdagene, 5 Øre,
- d. for Aftryk af Markedsfortegnelsen, $4\frac{1}{2}$ Øre,
- e. for en Dagfortegnelse med paatrykt eller vedhæftet Markedsfortegnelse, $9\frac{1}{2}$ Øre.

Der tilstaas Udgifteren en Rabat af 20 pCt., dersom Antallet udgør mindst 50 Eksemplarer.

Naar en Almanak udgives i flere end 25,000 Eksemplarer, kan yderligere følgende Rabat forventes tilstaaet. Efter at der er betalt for 25,000 Eksemplarer, udleveres 5000 Eksemplarer uden Afgift, og forøges Oplaget udover 30,000 Eksemplarer, udleveres 1000 Eksemplarer uden Afgift, hver Gang der er betalt for 5000 Eksemplarer. Benyttes denne yderligere Rabat, bortfalder dog den nedennævnte Ret til at faa Afgiften for ubenyttede Eksemplarer godtgjort.

De Eksemplarer, som ikke benyttes, kan i uskadt Stand tilbageleveres Universitetskvæsturen inden den 31. December i det Aar, for hvilket Almanakken gælder, i hvilket Fald den for disse Eksemplarer erlagte Afgift vil blive tilbagebetalt, jfr. dog ovenfor.

— Ved Skrivelse af 10. November 1910 bevilgede Ministeriet et Andragende fra Foreningen »Dannevirke« om, at Afgiften af den af Foreningen udgivne Flagkalender for 1911 maatte blive beregnet med 5 Øre pr. Eksemplar med Fradrag af 20 pCt. Rabat, saafremt Oplaget udgjorde over 50 Eksemplarer, jfr. Univ. Aarbog 1909—10, S. 1475.

— Ved Skrivelse af 11. s. M. bifaldt Ministeriet i Henhold til Almanakkomitéens og Konsistoriums Indstilling angaaende et af Arkitekt Em. Fleischer indgivet Andragende om Fritagelse for at svare Afgift til Universitetet af en Lektionsfortegnelse (med Almanak), der agtedes trykt som Manuskript i et begrænset Antal Eksemplarer til Brug indenfor de katolsk-apostoliske Menigheder, at det meddeltes Arkitekt Em. Fleischer, at det af ham indgivne Andragende ikke vilde kunne bevilges, selv om den paagældende Lektionsfortegnelse ikke maatte blive trykt her i Landet. Af Almanakkomitéen var det under Henvisning til kgl. Resolution af 23. De-

cember 1831 og Ministeriets Resolution af 5. December 1908 angaaende Brødremenighedens aarlige Dagbog (Univ. Aarbog 1908—09, S. 918—19) anført, at den, selv under Forudsætning af, at den omhandlede Lektionsfortegnelse ikke blev trykt her i Landet, men indført fra Udlandet, maatte finde, at den ikke fremtraadte i en saadan Form, at det med Føje kunde siges, at Almanaken udgjorde den mindst betydelige eller væsentlige Del af Skriftet, hvorhos det var tilføjet, at Spørgsmaalet om Afgiftspligt ikke berørtes af den Omstændighed, at der mulig ikke ved Lektionsfortegnelsens Uddeling tilsigtedes indvunden nogen Fortjeneste.

— Under 13. September og 15. November 1910 bifaldt Ministeriet, at der dispenseredes fra den i § 9 i. f. i Tilladelsen til at optage Universitetets fuldstændige Almanak i »Arbejderens Almanak« anførte Bestemmelse, at Retten til ved Aarets Udgang at faa Afgiften tilbagebetalt for de usolgte Eksemplarer bortfalder, naar den i Paragraffen omhandlede Ekstra-Rabat benyttes, jfr. Univ. Aarbog 1908—09, S. 922.

III. Byggeforanstaltninger ved Universitetet og Kommunitetet.

Paa Finansloven for 1911—12, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A., Sp. 1189—92 og Till. B., Sp. 971—72 og 1175—78, blev paa Universitetets Udgiftspost 9. a. 2, Hovedstandsættelser, bevilget — foruden 3die Del, 30,000 Kr., af den i Aarbog 1908—09, S. 922—23 nævnte 3aarige Bevilgning paa ialt 100,000 Kr. til Indlæg af et nyt Varmeværk i Universitetsbygningen — 5,632 Kr. 80 Øre til Bygningsarbejder i Kvæsturbygningen, jfr. foran S. 416, 1,250 Kr. til et Støvsugeranlæg i Universitetsbiblioteket, jfr. Aarbog 1909—10, S. 1262—63, 1,500 Kr. til Hovedstandsættelsesarbejder ved Kemisk Laboratorium og Mineralogisk Museum, jfr. ovenfor S. 260, og 5,000 Kr. til Forsøg paa Udsmykning af Forhal og Trappegang i Mineralogisk Museum, jfr. ovenfor S. 258—60.

Ved Tillægsbevillingsloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Tillæg B., Sp. 1651—54 blev under samme Udgiftspost bevilget 8,085 Kr. til Istandsættelse af Professorgaarden i Kannikestræde i Anledning af Professor Kr. Nyrops Indflytning efter Professor Zeuthens Afgang. Beløbet blev ved Ministeriets Skrivelse af 22. Februar 1911 tilladt afholdt paa forventet Tillægsbevilling.

Ved Ministeriets Skrivelse af 31. Juli 1911 blev det bifaldet, at der af samme Konto paa forventet Tillægsbevilling for 1911—12 blev anvendt et Beløb af 1,420 Kr. 27 Øre til Istandsættelse af Embedsboligen i Kirurgisk Akademi i Anledning af Professor V. Henriques' Indflytning efter Professor Chr. Bohrs Død. Bevillingen blev givet paa Tillægsbevillingsloven for 1911—12, jfr. Rigsdagstid. 1911—12, Tillæg B., Sp. 1959—60.

Universitetets Udgiftspost 9. a. 1. blev ved Finansloven for 1911—12 forhøjet med 3,250 Kr. i Anledning af de lægevidenskabelige Institutioners Udflytning til Rigshospitalet, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. 1187—90. Ved Tillægsbevillingsloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A., Sp. 2977—78, er bevilget 592 Kr. til Anbringelse af et nyt Hegn paa Observatorieskrænten, jfr. Aarb. 1909—10 S. 1061.

Til Universitetets Landsbykirker er paa Universitetets Udgiftspost 9. a. 2., Hovedstandsættelser, for 1911—12 bevilget: a. Hovedstandsættelse

af Smørum Kirke 17,839 Kr., b. Istandsættelse og Regulering af den saakaldte nye Kirkegaard i Værløse 320 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A., Sp. 1191—92. Ved Tillægsbevillingsloven for 1910—11 blev bevilget: a. Udvidelse af Kirkegaarden i Gladsakse 8,685 Kr. (jfr. Bevillingen paa Finansloven for 1910—11, Aarbog 1909—10, S. 1477), b. Udvidelse af Kirkegaarden i Gandløse 220 Kr.; (jfr. Bevillingen paa Tillægsbevillingsloven for 1908—09, Aarbog 1908—09, S. 923) se Rigsdagstid. 1910—11, Till. A., Sp. 2977—80 og Till. B., Sp. 1649—52.

IV. Universitetsbygningens Forskønnelse.

Paa Universitetets Udgiftspost 9. b. 4. blev i 1910—11 udbetalt 415 Kr. til Indkøb og Indramning af et af Vilh. Marstrand udført *Maleri af Professor i Statsøkonomi Karl Johan Henrik Kayser* (1811—1870) (Maleriet er ophængt i Referendarens Værelse i Kommunitetsbygningen), 112 Kr. 51 Øre til Reparation af Møblerne i det ene Lærerværelse paa Universitetet, 73 Kr. 13 Øre til et nyt Flag og Reparation af de ældre, 171 Kr. 95 Øre til Anskaffelse af forskellige mindre Billeder og til Reparation af forskellige Billeder, bl. a. Malerierne paa øverste Lærerværelse samt 256 Kr. 91 Øre som Forskud paa Udgiften til Reparation af Festsalens Malerier. Om den sidstnævnte Reparation vil Meddelelse blive givet i et følgende Hefte af Aarbogen.

V. Universitetets Landsbykirker.

Af Kontoen til Landsbykirkernes Forskønnelse er i 1910—11 anvendt 620 Kr. til en større Lysekrone til Selsø Kirke, 300 Kr. til en Lysekrone til Korhvelvingen i Egeslevmagle Kirke og 85 Kr. til Rensning og Fernisering af Malerier i Faxe Kirke.

— Ved Skrivelse af 14. December 1910 bifaldt Konsistorium, at 2 Tavler, paa hvilke tidligere havde været anført Navnene paa de af Universitetet valgte Eforer (*procuratores templi*) atter ophængtes i Egeslevmagle Kirke, dog saaledes at kun de kendte og rigtige Aarstal indtil videre blev anført.

— I Anledning af, at Folketingets Finansudvalg med Hensyn til de under Universitetet sorterende Kirker havde udbedt sig Oplysning om, hvilke Kirketiender der var afløste, samt om Muligheden af, at Kirkerne kunde gaa over til at blive selvejende Institutioner, udbad Ministeriet sig under 21. November 1910 Konsistoriums Ytringer derom meddelte. Under 10. December s. A. indsendte Konsistorium til Ministeriet en Erklæring fra Kvæstor af s. D., hvori bl. a. den ønskede Oplysning vedrørende Kirketienderne var meddelt, idet man forbeholdt sig eventuelt senere at fremkomme med en Udtalelse i Sagen; efter at Sagen havde været til Forhandling i Konsistoriums Møde 21. December s. A., udtalte Konsistorium under s. D. under Henvisning til de af Kvæstor i hans Erklæring anførte Grunde, at man maatte anse det for ganske utilraadeligt, at der blev gjort nogen Forandring i den hidtil bestaaende Tilstand. Kvæstors Erklæring er trykt i Rigsdagstid. 1910—11, Till. B. Sp. 1149—56. Sammedes er trykt Ministeriets Skrivelse af 11. Februar 1911 til Finansudvalget, hvori

udtaltes, »at Ministeriet med Kvæsturen er enig i, at det ikke af Hensyn til Universitetets Interesser maa anses for ønskeligt at lade de ommeldte Kirker overgaa til Selveje, og at man derfor ikke finder Anledning til at foretage noget Skridt i saa Henseende, forinden det, efter at Menighedsraadene eventuelt paa ny er indførte, viser sig, at der næres et bestemt Ønske fra disses Side i den nævnte Henseende, idet man i saa Fald vil være villig til paa ny at tage Sagen op til Behandling.«

VI. Forskellige Sager.

Ved Skrivelser af 5. og 12. September 1910 og 13. og 27. Januar 1911 meddelte Konsistorium Folkeuniversitetsforeningen i København Tilladelse til i Universitetsannekset at lade afholde Forelæsningsrækker i Efteraaret 1910 af Dr. phil. Anton Thomsen og Dr. phil. P. Munch og i Foraaret 1911 af Dr. phil. C. N. Starcke og Professor, Dr. phil. Cl. Wilkens. Til Dr. P. Munchs og Professor Wilkens Forelæsningsrækker meddeltes ganske undtagelsesvis Tilladelse til, at Forelæstningerne holdtes Kl. 1—3, idet Konsistorium tilføjede i sin anførte Skrivelse af 12. September 1910, at en lignende Tilladelse ikke oftere vilde kunne ventes givet.

— Ved Skrivelse af 9. December 1910 bifaldt Konsistorium, at der overlodes det teologiske Fakultet i Foraarshalvaaret 1911 et Auditorium til Afholdelse af missionsvidenskabelige Forelæsninger.

— Ved Skrivelse af 28. Februar 1911 meddelte Konsistorium Tilladelse til, at den skandinaviske Civillovkommission i Foraaret 1911 afholdt sine Møder i Konsistoriums Forsamlingssal. Samme Tilladelse blev ved Skrivelse af 30. Juni s. A. givet for Efteraaret 1911.

— Ved Skrivelse af 6. Maj 1911 meddelte Konsistorium Dr. phil. L. Moltesen som Leder af Højskolelærernes Universitetskursus, at Kursus'et i Tiden 30. August—16. September 1911 vilde kunne faa overladt et af Universitets-Auditorierne til Forelæsninger, holdte om Formiddagen af Lærere, der havde jus docendi.

— Ved Skrivelse af 12te September 1910 meddelte Konsistorium Genremaler P. A. Schou Tilladelse til at kopiere det Universitetet tilhørende Portræt af Rigskansler Peder Reetz, saaledes at Kopien blev taget paa Universitetet.

— Ved Skrivelse af 20de Februar 1911 meddelte Konsistorium Kunstmalerinden Frk. Bertha Wegmann Tilladelse til, at det Universitetet tilhørende, af hende malede Billede af Gehejmekonferensraad, Professor Julius Thomsen blev udstillet paa en retrospektiv Udstilling af hendes Arbejder 28de Februar—16. Marts s. A., dog paa Betingelse af, at Billedet blev holdt forsikret under Udstillingen.

— Ved Skrivelse af 22de Oktober 1910 bifaldt Ministeriet, at der af den for Maanederne April—September 1910 under Universitetets Udgifts-post 1. d. besparede Lønning til en Varmemester ved Universitetet og Universitetsbiblioteket, jfr. Aarbog 1909—10, S. 1496, mod fornøden Forklaring i Regnskabsoversigten blev udredet et Beløb af 321 Kr. 82 Øre for nogle under Varmemesterens Virksomhed hørende Arbejder, som i det anførte Tidsrum var udført af Firmaet Bonnesen og Danstrup.

— Efter Indstilling af kgl. Bygningsinspektør Arkitekt Martin Borch ansatte Konsistorium 26de Oktober 1910 Montør Lars Olsen som Varmemester ved Universitetet og Universitetsbiblioteket fra 1. s. M. at regne.

— Ved Skrivelse af 10de Marts 1911 bifaldt Ministeriet, at der af Universitetets Udgiftspost 10, forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter, blev afholdt et Beløb af 24 Kr. til Behandling med Opskruning og Beskæring af et Træ i Professorgaarden i St. Kannikestræde.

— Ved Skrivelser af 6te December 1910 og 10de April 1911 bifaldt Ministeriet, at der af samme Konto i Anledning af Dr. Cook-Sagen blev udredet henholdsvis 89 Kr. til Leje af et Jernpengeskab og 94 Kr. 55 Øre til Fotografier af Dr. Cooks Notitsbog og Indbinding.

— Ved Finansloven for 1911—12 blev Universitetets Udgiftspost 9. b. 2., Brændsel, Belysning og Inventarium, forhøjet med 400 Kr. paa Underkonto d., Rengøring, bl. a. i Anledning af det ved Indretningen af Frokoststuen paa Universitetet forøgede Arbejde, jfr. Rigsdagstidende 1910—11, Tillæg A. Sp. 1191—94. Ved Tillægsbevillingsloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstidende 1910—11, Tillæg A. Sp. 2979—80, blev det til Renholdelse af Gaden omkring Universitetsfirkanten fastsatte Beløb 750 Kr. forhøjet med 135 Kr. aarlig fra 1. September 1910.

— Under 4de April 1911 blev Betjent ved Universitetets kemiske Laboratorium Niels Carl Christensen benaadet med Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

— I Anledning af en Henvendelse fra »Dansk Idræts-Forbund« om, at Universitetet vilde knytte sit Navn til en Præmie for Idræt, udtalte Konsistorium under 24de Maj 1911, at det trods den Sympati, det nærede for Sagen, ikke mente at kunne imødekomme Forbundets Ønske.

— I Anledning af en Anmodning fra et Firma i København om Tilladelse til at føre Titlen: »Københavns Universitets optiske, fysiske og elektro-mekaniske Instrumentmager«, udtalte Konsistorium under 18de Maj 1911, at det ikke mente at kunne imødekomme Firmaets Ønske. I Anledning af et fra Ministeriet til Erklæring sendt Andragende fra et andet Firma om Tilladelse til at føre Titlen »Universitetsmekaniker og -optiker« udtalte Konsistorium under 17de Juni s. A., at det ikke for Tiden kunde anbefale det ansøgte.

— I Anledning af en fra Ministeriet til Erklæring sendt Sag angaaende Oprettelsen af en Jordskælvsstation i Forbindelse med det af Aarhus By støttede Krügerske Privatobservatorium i Aarhus indsendte Konsistorium under 26de Januar 1911 med sin Tilslutning en Udtalelse af 23de s. M. fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, saalydende:

»Den internationale Association for Jordskælvsforskning har til Formaal at omspænde Jordkloden med et Antal Stationer, der udfører stadige Maalinger af alle, selv de svageste Rystninger i Jorden, paa lignende Maade som de meteorologiske Stationer fører en sammenhængende videnskabelig Journal over Vejret. Allerede nu har de fleste civiliserede Stater oprettet ret kostbart udstyrede Jordskælvsstationer, og da de hidtil fremkomne Resultater har betydelig Interesse i videnskabelig, geologisk Hen-

seende, er der næppe Tvivl om, at Arbejdet vil blive fortsat og udvidet i Fremtiden.

I Skrivelsen henstiller Aarhus Byraad, at ogsaa den danske Stat tager Del i disse internationale Jordskælvsforskninger, dels ved at give et Tilskud til Oprettelsen af en Jordskælvsstation ved det af Byraadet støttede Krügerske Privatobservatorium i Aarhus, dels ved at indmelde sig i den internationale Association for Jordskælvsforskning. Det sidste koster (for Stater med under 5 Millioner Indbyggere) 500 Francs aarlig; derimod oplyses i Byraadets Skrivelse intet om Størrelsen af det nødvendige Statstilskud til Stationens eventuelle Oprettelse, idet det kun angives, at Byraadet intet Bidrag vil kunne yde. Ej heller ses det af Skrivelsen, hvorledes de aarlige Driftsudgifter tænkes dækkede; dog anføres om disse, at de vil blive smaa. Den sidste Angivelse staar alene for Byraadets Regning og vil næppe holde Stik, hvis der stilles strængere videnskabelige Fordringer til Stationens Arbejde. Det maa her straks fremhæves, at en Jordskælvsstation i Danmark, der saa godt som udelukkende vil komme til at beskæftige sig med de allersvageste (mikroseismiske) Rystelser, næppe vil kunne faa Betydning, hvis den ikke tilfredsstiller de strængeste videnskabelige Krav.

Hvad nu for det første angaar Ønsket om den danske Stats Indmeldelse i den internationale Association, mener Fakultetet paa det bedste at burde støtte dette Ønske, dels under Hensyn til Sagens videnskabelige Interesse, dels for ikke at holde sig borte fra et internationalt Foretagende, i hvilket saa godt som alle andre civiliserede Stater medvirker. Indmeldelsen bør dog utvivlsomt, i Lighed med hvad Tilfældet er for andre Staters Vedkommende, ske gennem et videnskabeligt Statsinstitut, og det var vistnok ønskeligt, om det danske meteorologiske Institut vilde paatage sig Sagen.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om aktiv Deltagelse i Jordskælvsundersøgelserne ved Oprettelsen af en dansk Jordskælvsstation under Statens Medvirkning maa det fremhæves:

1) Staten bør, om muligt vistnok helst gennem Meteorologisk Institut, sikre sig Kontrollen med, at Undersøgelserne, hvis Betydning som nævnt helt falder indenfor det videnskabelige Omraade, gennemføres fuldt tilfredsstillende.

2) Udgifterne dels ved Oprettelsen dels ved den daglige Drift vil formentlig blive ikke helt ubetydelige og maa forud søges oplyst ved Erfaringerne fra Udlandet.

3) Saafermt det var givet, at den eventuelle danske Station skulde lægges i det egentlige Danmark, vilde maaske Planen om at lægge den i Forbindelse med Privatobservatoriet i Aarhus ikke frembyde større Betænkelighed, omend det af geologiske Grunde maa synes mere ønskeligt, at Stationen lægges i Aalborg, saaledes som det tidligere har været foreslaaet. Men da det egentlige Danmarks Areal er saa lille, synes det rimeligt, at efterhaanden som det internationale Jordskælvsstations Net udvides, vil Videnskabens Trang langt mere gaa i Retning af en tidssvarende Jordskælvsstation inden for det store grønlandske Omraade, hvor allerede foreløbige Forsøg er i Gang.

I Betragtning af den ringe lokale Interesse, som i Danmark knytter sig til Jordskælv og til den store Bekostning, som Jordskælvsstationer medfører, vil der næppe kunne blive Tale om mere end én dansk Station, og Spørgsmaalet, om den helst skal lægges i Grønland eller i Danmark, vilde det vistnok være hensigtsmæssigt at forelægge den internationale Association for Jordskælvsforskning.«

— Under 11. April 1910 modtog Konsistorium fra Ministeriet Genpart af en Skrivelse af 30. Marts s. A. fra den af Finansministeren under 4. December 1909 nedsatte Finanslovkommission, hvori denne udbad sig en Række Oplysninger vedrørende Universitetets og Kommunitetets Budgetter, idet Ministeriet ikke havde villet undlade, forinden Forespørgslerne besvaredes, at give Konsistorium Lejlighed til at fremkomme med de Udtalelser om Spørgsmaalene, hvortil der maatte findes Anledning, eventuelt efter at der var indhentet Erklæring fra Universitetskvæsturen.

Ordlyden af Finanslovkommissionens ovennævnte Skrivelse, der anføres her, for at det kan ses, hvad de nedennævnte Erklæringer fra Universitetets Myndigheder har angaaet, var følgende:

»Kommissionen beder sig tilstillet nærmere Oplysninger angaaende nedennævnte Poster paa Ministeriets Budgetforslag 1910—11:

Universitetet:

I. Til Indtægtspost 1. Udgiftspost d. *Udgifter ved Universitetets 13 Landsbykirker udenfor de egentlige Bygningsudgifter.*

Vilde det, finansielt set, ikke være fordelagtigere at faa Menighederne til at overtage disse Kirker?

II. Til Indtægtspost 2. *Studieskat og Katedratikum.*

Bevillingen bedes nærmere oplyst og forklaret.

III. Til Udgiftspost 7. e. *Til en Havstation for zoologiske og botaniske Studier.*

Der ønskes en Redegørelse for hele den omhandlede Virksomhed samt for Bevillingens Anvendelse.

IV. Til Udgiftspost 7. f. *Tilskud til Dronning Louises Børnehospital.*

Af hvilken Grund giver Universitetet dette Tilskud?

Til Udgiftsposterne 7. g., h., i. og u.

Er det Meningen, at paagældende Undervisning til sin Tid skal overgaa til Røgshospitalet?

Til Udgiftspost 7. o. *Honorar til Professor Pontoppidan m. m.*

Vil Indførelsen af det ny Retslægeraad influere paa de paagældendes Virksomhed?

V. Til Udgiftspost 7. m. *Til Kontorhold for Udvalget for folkelig Universitetsundervisning.*

Kunde Tilskudet ikke inddrages?

Kommissionen beder sig tilstillet Lektionskatalogerne for de 5 sidste Semester.

Kommunitetet.

VI. Til Indtægtspost 2. *Renter af Kapitalformuen.*

Kommissionen udbeder sig en Redegørelse for Kapitalformuens Anbringelse, særlig den i Prioriteter anbragte, og Bevægelsen i denne i de sidste 10 Aar.

VII. Til Udgiftspost 2. *Andre Understøttelser.*

Kommissionen udbeder sig en samlet Fremstilling af Reglerne for Fordelingen af de forskellige under Kommunitetet opførte Understøttelser for trængende Studerende.

VIII. Sluttelig udbeder man sig Ministeriets Udtalelse om Muligheden af i højere Grad end hidtil at kunne disponere over Kommunitetets Overskud.«

Under 27. Oktober 1910 indsendte Konsistorium til Ministeriet en Udtalelse, ledsaget af 5 Bilag, nemlig Erklæringer fra Kvæsturen, fra Kvæsturens Bogholderkontor, fra det matematisk-naturvidenskabelige og det lægevidenskabelige Fakultet, samt fra Udvalget for folkelig Universitetsundervisning, alt aftrykt i 3die Bind af »Bilag til Finanslovkommissionens Betænkning«, Kbhvn. 1911, S. 285—304.

Af Konsistoriums ovennævnte Erklæring af 27. Oktober 1910 hid sættes følgende:

Vedrørende Spørgsmaal VIII. »*Sluttelig udbeder man sig Ministeriets Udtalelse om Muligheden af i højere Grad end hidtil at kunne disponere over Kommunitetets Overskud.*« skal man først bemærke, at man mener at kunne gaa ud fra, at Finanslovkommissionen lige saa fuldt som Konsistorium lægger Vægt paa, at Kommunitetets Formue saa vidt muligt bevares uforandret, saa at de Kapitaludlæg, der vil medgaa til større Byggeforetagender o. lign., efterhaanden erstattes af det aarlige Overskud. Der vil altsaa under denne Forudsætning kun kunne blive Tale om at disponere over den Del af det aarlige Overskud, som derefter bliver tilbage. Endvidere vil der ved Overskudets Beregning selvfølgelig være at se bort fra den Forandring af Formuens Bestanddele, som i disse Aar foregaar ved Tiendernes Afløsning, der sætter en Pengekapital i Stedet for den hidtidige Tiendeejendom, — en Forandring, hvorved Formuen i Virkeligheden formindskes til Trods for den nominelle Forøgelse af Kapitalformuen.

Ses da bort fra Tiendeafløsningen saa vel som fra de ekstraordinære Udgifter til Universitetets nyopførte lægevidenskabelige Instituter og til Regensens Ombygning, har Kommunitetets aarlige Overskud i de sidste 3 Finansaar gennemsnitligt udgjort 137,000 Kr., medens det paa Finansloven for 1910—11 kun er beregnet til ca. 113,000 Kr., paa Finanslovsforslaget for 1911—12 til ca. 117,000 Kr. Der kunde formentlig herefter normalt paaregnes et Overskud af rundt 120,000 Kr., dersom det ikke ansaas for nødvendigt at gaa til en Forhøjelse af Kommunitetsstipendiet, der paa Grund af Pengenes ringere Værdi over for Tidsforholdenes nuværende Krav næppe yder Alumnerne den samme Hjælp som tidligere. Der vil i den nærmeste Tid fra Konsistorium til Ministeriet blive fremsendt et fra Stipendiebestyrelsen fremkommet Forslag om at forhøje Stipendiet med 10 Kr. maanedligt for hver Alumnus, hvad der vil medføre en forøget aarlig Udgift af 24,000 Kr. Saaframt dette finder Billigelse, vil der altsaa ikke kunne regnes med mere end højst ca. 100,000 Kr. i aarligt Overskud — og dette endda kun, for saa vidt det ikke paa Grund af det stadigt og stærkt stigende Antal af studerende skulde blive anset for nødvendigt at forøge Antallet af Stipendieunderstøttelserne.

Man tør vel ogsaa gaa ud fra, at Finanslovkommissionen vil være enig med Konsistorium i, at dette Overskud i første Linie bør anvendes dels til

Hjælp for de paa anden Maade understøttede trængende studerende, dels til saadanne Universitetsformaal, som er af Vigtighed for Universitetsstudiets tidssvarende Udvikling og dermed ogsaa af Betydning for de studerende, og som ellers næppe kunde ventes gennemførte.

I saa Henseende maa da først nævnes en paatrængende nødvendig Hovedistandsættelse af de forskellige Kollegiebygninger, hvortil disse selv ganske savner de fornødne Pengemidler, samt en mindre Kapital for hver af dem, der vil sætte dem i Stand til at tilvejebringe den Ligevægt imellem Indtægt og Udgift, som nu savnes. Til disse Formaal, til hvis Gennemførelse der i den nærmeste Tid vil fremkomme nærmere Forslag, maa der paaregnes en Sum af 200,000 Kr.

Dernæst er der forskellige større Byggeforetagender, som Konsistorium maa anse for paatrængende nødvendige, og som under den nuværende Finantstilstand næppe tør ventes udførte, naar det ikke kan ske ved Universitetets og Kommunitetets egne Pengemidler. Blandt disse maa først nævnes Opførelse af en Bygning til de nu ved forskellige Fakulteter etablerede Laboratorier, der er til største Hjælp for de studerende, som dér foruden fornøden Vejledning og Undervisning finder Arbejdsorden og litterære Hjælpemidler. Alle disse Laboratorier virker nu under saa trange og beskedne Forhold, at deres Virksomhed i høj Grad hemmes derved, og Konsistorium har allerede i flere Aar gentagne Gange gjort indtrængende Henvendelse til Ministeriet om at søge Bevillingsmagtens Tilladelse til Opførelse af en Laboratoriebygning. For hurtigere at faa denne Sag gennemført har Konsistorium givet Anvisning paa foreløbig at benytte de Kapitaller, hvoraf Universitetet ved Tiendeafløsningen kommer i Besiddelse. Men dersom ikke Universitetets finansielle Status skal forringes saaledes, at et større og voksende Statstilskud vil blive nødvendigt, maa det anses for rigtigt efterhaanden at erstatte dette Kapitaludlæg af Kommunitetets aarlige Overskud, som i tidligere Tid oftere er bleven anvendt paa lignende Maade til Fremme af Universitetsformaal.

Et andet Byggeforetagende, som ogsaa maa anses for paatrængende, er Opførelsen af to nye Universitetsinstituter, et anatomisk og et fysiologisk. Det havde ved de tidligere Planer til Rigshospitalets Opførelse stedse være forudsat, at disse Instituter ligesom de andre lægevidenskabelige Instituter skulde finde Plads paa Rigshospitalets Grund og opføres samtidigt med dette, men ved den endelige Plan besluttedes det foreløbigt at udskyde dette Byggeforetagende, indtil Hospitalet var fuldført. Da dette Tidspunkt nu er kommet, og det stadigt har været forudsat, at Midlerne til disse Instituter ligesom til de andre skulde tilskydes af Kommunitet, maa man nu have dette for Øje. Her kan ogsaa nævnes Opførelsen af et botanisk Museum, hvortil der stærkt trænges.

Endvidere paatrænger sig det Spørgsmaal, om der ikke under den stadigt voksende Tilstømning af studerende fra Provinsen, der vel som udgaaede fra og tilhørende Middelklassen i By og paa Land ikke just kan siges at være trængende, men som dog ofte har vanskeligt ved at finde et virkeligt Hjem i Hovedstaden og derved tillige i højere Grad end ønskeligt udsættes for dennes Fristelser, vil være i høj Grad ønskeligt at tilvejebringe en »Betalings-Regens«, i hvilken saadanne studerende paa rimelige

Vilkaar kan finde en passende, sund og tidssvarende Bolig under lignende betryggende Tilsyn som paa Regensen.

Skønt der for et Par af disse Byggeforetagender endnu ikke foreligger detaillerede Overslag, tør man næppe anslaa det samlede Beløb til deres Gennemførelse til mindre end $2\frac{1}{4}$ à $2\frac{3}{4}$ Mill. Kr. Dersom dette Kapitaludlæg i Henhold til det foran anførte skal søges erstattet af det aarlige Overskud, vil der altsaa foreløbigt for en Række af 20 à 25 Aar ikke kunne blive Tale om at anvende dette til fjernere liggende Formaal.«

I ovennævnte 3die Bind S. 283—285 er aftrykt en Skrivelse fra Ministeriet til Kommissionen, hvori der er gjort Rede for de Regler, hvorefter de under Kommunitetets Udgiftspost 2. bevilgede Understøttelser fordeles af Ministeriet.

Sammededs S. 305—08 er aftrykt en Fortegnelse over Laan af Kommunitetets Midler, der er givet mod Laan i Bygninger.

I Finanslovkommissionens Betænkning angaaende Besparelser paa Finansloven, Kbhvn. 1911, S. 28—30 findes Kommissionens Indstillinger vedrørende Universitetets og Kommunitetets Budgetter aftrykt.

— Efter at Ministeriet paa Finansloven for 1909—10 havde faaet Bemyndigelse til at udlaaene indtil 300,000 Kr. til Studenterforeningen, og efter at Laanet var blevet udbetalt med 300,000 Kr., se Aarbog 1908—09 S. 926—29, bifaldt Ministeriet ved Skrivelse af 21. Februar 1911 til Universitetets Kvæstor, at der af Kommunitetets Midler blev ydet Studenterforeningen et Tillægslaan paa 180,000 Kr. til det alt i Henhold til Anmærkning paa Finansloven for 1909—10 ydede Laan paa 300,000 Kr. mod Pant i Ejendommen Matr. Nr. 327 i Vestervold Kvarter, der ved en den 15. November 1910 afholdt Taksationsforretning var blevet vurderet til 960,000 Kr., saaledes at der for dette Tillægslaan, der forrentes og afdrages med 5 pCt. p. a., hvoraf 4 pCt. af den til enhver Tid skyldte Kapital er Rente, Resten Afdrag, gives Pant næsteften fornævnte 300,000 Kr. og saaledes, at der i Obligationen optages Bestemmelse om, at Foreningen ikke yderligere maa behæfte Ejendommen uden Kommunitetets Samtykke.

En saadan Bestemmelse blev optaget i den under 2. Marts 1911 af Studenterforeningen for Laanet udstedte Panteobligation.

Konsistorium havde i sin forud for Ministeriets Resolution liggende Erklæring af 21. Januar 1911 udtalt, at det særlig under Hensyn til det berettigede Krav, som andre Studenterforeninger har paa at erholde en forholdsmæssig tilsvarende Hjælp til Gennemførelsen af deres Formaal, ikke saa sig i Stand til at anbefale en yderligere Hjælp til Studenterforeningens ny Bygning end et Tillægslaan paa 100,000 Kr., og at man derfor ganske maatte henstille til Ministeriets egen Afgørelse, om det vilde finde Grund til at søge Lovgivningsmagtens Samtykke til en ud herover gaaende Laanedisposition, hvorved man dog fandt Anledning til at bemærke, at der ikke saas at være oplyst noget, der kunde motivere at gaa ud over det Beløb af 150,000 Kr., som Foreningen selv tidligere havde angivet som tilstrækkeligt.